

Jak přežít dobu postní?

OTEC JIŘÍ JANALÍK

Tak máme zase před sebou období, které mnohým (nejen ministrantům) přiděluje vrásky na čele: dobu postní. Při vzpomínce na ni se ti možná vybaví všechna možná nesplněná předsevzetí z předchozích let, pobožnosti křížových cest na všechny možné způsoby, půst, a to nejen od masa, ale třeba i od telefonu nebo počítače... A k tomu ještě navíc třeba pan farář nachystal takzvaný „Víkend pro ministranty“, který je ve skutečnosti drsnou postní duchovní obnovou na nějaké faře na konci světa, kde není ani telefonní signál, kde si budete vařit sami, takže kromě toho, že obědy budou bez chuti, večeře bez nápadu, tak téměř s jistotou vše opět bez masa (snad kromě nedělního oběda).

Bez diskuse ta letošní doba postní bude mnohem náročnější než loňská, kdy probíhala online výuka, a tím pádem ti nikdo nehlídal čas u počítače, kostely byly často zavřené, a tak si nikdo vlastně ani nevšiml, že sis nevystál tu nekonečnou frontu na obvyklou předvelikonoční zpověď. Letos to tak snadné nebude... Snad jediným pozitivem celé té doby je vynechání zpěvu Sláva na výsostech Bohu při nedělních mších. Poté, co bylo dlouho zakázáno zpívat a lidé nosí respirátory, už to bez tak víc připomíná žalozpěv namísto chvalozpěvu a celkově

ta „Sláva“ vyznívá poněkud neslavně. Ale to je slabou útěchou na to vše, co bude třeba v těch čtyřiceti postních dnech podstupovat. Pokud se ti honí takové chmurné myšlenky hlavou, tak jsi tady na správné adrese. Právě tento článek by ti měl

pomoci, aby ses k celé záležitosti postavil čelem jako muž a přestal se litovat jako zajatec lidožravého domorodého kmene z tichomořských ostrovů.

Nešla by ta doba postní nějak zjednodušit? Nebo co kdybychom ji úplně zrušili! Co by se stalo?

Ve většině reklam a zaručených návodu se často říká, že na konci se dozvíte celé tajemství úspěchu daného výrobku nebo nápadu. Já s tím tajemstvím začnu hned na

začátku. Pokud opravdu chceš zvládnout dobu postní se ctí a bez větších obtíží, tak musíš přestat hledět na sebe. Mám na mysli otázky typu: Jak mám vydržet bez filmu nebo bez čokolády, nebo bez mobilu, nebo bez masa, nebo, nebo, nebo...? Toto není správně položená otázka. Kdo si ji klade, zaručeně zesmutní, protože zjistí, že to prostě nejde, že se zkrátka nechce a nedovede vzdát toho, na co je zvyklý, co mu dělá radost, na co se těší. A co je ještě horší: pokud jsem nucený se něčeho takového vzdát, pak to ve mně naprosto automaticky buduje odpor k tomu, kdo mi to bere. Což může být třeba církev se svým „vynálezem“ doby postní... A pak už mi zbývá jen krok k tomu, abych se pokusil s církví nějak vypořádat, abych měl navždy klid a dobu postní nemusel řešit. Asi cítíš, že toto už je poněkud těžký kalibr, ale znám takové dospělé, kteří touto cestou šli. A to ke své vlastní škodě. K jejich štěstí a bezstarostnosti to rozhodně nevedlo.

Dobře, nechci být ničím spoutaný, ale jak to mám udělat?

Doba postní není dobou, kdy se lidé jen trápí posty a předsevzetími. Je to doba, kde se člověk osvobozuje od věcí, které by ho chtěly ovládnout a spoutat. A proč? Aby mohl dělat věci, které mu dělají radost a těší i ty druhé okolo – tedy aby mohl být takovým, jakým ho chtěl mít Bůh, když ho tvořil. A tady je klíč ke všem těm sebezápo-

rům a odříkáním. Lidé na to přišli už hodně dávno: když někdo žije ve stálém blahobytu a pohodlí, postupně zakrňuje jeho schopnost uvažování, pohybu, všímavosti a mnohé další. Nejhorší na tom všem je, že ten člověk si toho ani nevšimne. Až když o něco přijde, jasně pozná, jak moc na tom byl závislý. A hledá, jak by to znovu získal, někdy za každou cenu. Často pak nepřemýšlí o ničem jiném než o té věci, kterou nemá, nikdo jiný a nic jiného ho nezajímá. Toto je už vážná forma závislosti. Věci (třeba alkohol, sladkosti, telefon i práce) jsou pro něj důležitější než lidé okolo něho. Doba postní nám pomáhá předcházet takovým závislostem, ale ne tím, že by nám něco brala, ale že vybízí právě k tomu, abychom si všimli svého okolí. Jak to výstižně čteme v knize proroka Izajáše: „Či není půst, jaký si přejí, spíš toto: rozvázat nespravedlivá pouta, uvolnit uzly jha, utiskované propustit na svobodu, zlomit každé jařmo?“ (Iz 58, 6). Vidíš, tam není ani slovo o tom, že by si člověk měl něco odepřít, ale že si máme všimnout druhého a pomoci mu v jeho těžkosti.

Máš rád experimenty? Postní doba je k tomu (jako) stvořená...

Sám si zkus udělat takový experiment: zkus se každý den zeptat někoho z blízkých, jestli nepotřebuje s něčím pomoci. Pokud máš strach, že by tvou ochotu mohl někdo zneužít, můžeš i dodat, že máš volných deset minut, které můžeš nabídnout. Uvidíš, že nakonec těch deset minut pomáhání nejenže pro tebe nebude vůbec dlouhých, ale že je možná bez potíží překročíš a radost, kterou ti do dá, bude tak velká, že si na nějakou hru na telefonu nebo na nějakou čokoládu až do večera nevzpomeš... Proč jsem si tak jistý tímto tvrzením? Tak jednak s tím mám vlastní zkušenost, ale také je jasné, že my jsme tak prostě byli stvořeni. Ježíš sám jako dokonalý člověk a vzor dokonalého lidství prohlašuje: „Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil“ (Mt 20, 28). A tím vlastně říká: jestliže já Pán a Bůh sloužím, tím spíše nabí-

zejte službu druhým i vy. Znamená to tedy, že když nabízím pomoc, službu, že se stávám Ježíši podobným, a tedy mohu prožívat vnitřní radost jako on? Ano, tak to je, tak jsme byli stvořeni!

Takže to znamená, že místo odpírání si nějakých dobrot či příjemných věcí se mám

spíš věnovat nějaké dobré a bohudělné činnosti? Dalo by se to tak říct. Asi se shodneme na tom, že daleko důležitější je zeptat se smutného spolužáka, co se mu stalo (a následně naslouchat jeho vyprávění), než celé odpoledne strávit přemýšlením o tom, jak zapomenout na čokoládu, kterou mám schovanou mezi svými věcmi. Mnoho lidí, co byli závislí na kouření, přestalo kouřit ne

kvůli svému zdraví, ale kvůli těm, se kterými bydlí pod jednou střešou – bylo jim jich líto, a tak se kvůli nim kouření vzdali, a to nejen na dobu postní nebo na nějaký čas, ale navždy. Takto se zříkat to opravdu spolehlivě funguje.

Nudit se v době postní? To fakt nejde...

A víš, co je ještě zajímavější? Pokud nabízíš pomoc, nutně se dostaneš do situací, které budou pro tebe nové, nebo aspoň docela jiné než ty, které by sis pro sebe vymyslel ty sám. Život dostává najednou úplně jinou štávu. Každý den můžeš zažít něco nového. Doba postní pak vůbec není dobou nudnou. Zatímco když každé odpoledne strávíš počítačovou hrou (která se sice mění a rozvíjí, ale pořád je to stále stejná hra), dřív nebo později se to stane něčím, čím se raději moc chlubit nebudeš.

Budeš-li se dávat druhým k dispozici, může se ti docela dobře stát, že se staneš i velmi všímavým k těm, kteří potřebují pomoc. Na druhou stranu je mnoho těch, kteří navzdory tomu, že pomoc potřebují, nechtějí si nechat pomoci. Možná mají pocit, že když si nechají od tebe pomoci, budou ti to muset nějak vrátit a často neví jak. Tak

se raději tváří, že je vše v pořádku a že nic nepotřebují, a přitom ty vidíš, jak se trápí. I těmto lidem však můžeš pomoci. Místo abys s nimi jejich těžkost probíral a bezvýsledně se vyptával, co se děje, můžeš jejich těžkost předložit v modlitbě Bohu. On vidí do srdce každého člověka a ví, co potřebuje, a tak skrze tvou modlitbu možná uzdraví lépe a čistěji zranění toho druhého člověka, než bys to dokázal ty sám.

Doba postní je tu pro člověka, ne člověk pro dobu postní.

I když se to na první pohled vůbec nezdá, člověk tady není pro dobu postní, ale doba postní je tady pro člověka. Odpoutat se, osvobodit od věcí, které zde na zemi stejně jednou budeme muset nechat, to je přece služba člověku. Žije pak s mnohem lehčím srdcem a nemá strach z odchodu z tohoto světa.

Ale daleko důležitější než být svobodný od něčeho, je být svobodný k něčemu. A jsem-li natolik svobodný, že mohu nabídnout druhým svou pomoc, pak se přirozeně a téměř nevědomky osvobodím i od všeho ostatního, co mě k sobě poutá. Nevěříš? Tak to sám zkus, a pak nám napiš do redakce Tarsicia, rádi tvou zkušenost otiskneme.

Foto: photoschmidt, Ljupco Smokovski, Aleksej, Romolo Tavani, pololia